NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁT
Rok VII. Kraków, piątek 14 marca 1924 Nr. 62.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 259. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty przesłane do Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru Mp. 250.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 5800000 kwrt. 17400000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 6000000 kwrt. 18000000
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 7000000 kwrt. 21000000
Za granicą: z przesyłką pocztową mies. 12000000 kwrt. 36000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo złp. 0·08, wiersz milimetr. 1-szp. złp. 0·10. Nadesłane złp. 0·30. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście złp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie złp. 0·50. Gratulacye złp. 3. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe.
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Prez. Coolidge a Senat amerykański

Kraków, 13 marca.

(x) Europę zalewa obecnie powszechna fala skandali. Nim augurowie zdołają wytłumaczyć opinii publicznej, że właściwie w danym wypadku nic nie zaszło, że nie ma powodów do zaniepokojenia, już wyłania się z tajnych mroków nowy skandalik. Można powiedzieć, że atmosfera powojenna wytworzyła nową rasę polityków, którzy aparatu państwowego używają li tylko w celu wzbogacenia się. Ta rasa conquistadorów jest już teraz zjawiskiem ogólno-światowem, a jeżeli teraz zjawisko to poddamy na marginesie skandalu naftowego w Ameryce analizie, czynimy to tylko dlatego, by się przekonać, jak opinia publiczna reaguje na zuchwałą akcyę tych państwowych aferzystów.

Przypatrzmy się więc konfliktowi, który wybuchł na tle walki o kompetencyę między senatem amerykańskim, a prezydentem Stanów Zjednoczonych Coolidgem. Na pozór wydaje się, że się powtarza konflikt między najwyższym dostojnikiem państwa, a senatem, jaki miał miejsce za czasów prezydentury Wilsona. A jednak jaka zasadnicza i głęboko pouczająca różnica!

Nie o kompetencyę toczył zmarły prezydent Wilson ze senatem amerykańskim upartą walkę, lecz sprawa była niezmiernej, zasadniczej doniosłości. Senat nie zgadzał się ze swym prezydentem w sprawie tak wielkiej wagi, jak uporządkowanie stosunków światowych po wojnie światowej. Wilson ubolewał głęboko nad chaosem powojennym w Europie, a senat nie podzielał tego ludzkiego uczucia współodpowiedzialności za losy świata i postanowił Europę zostawić samą sobie. Senat formalnie zwyciężył, ale teraz nie tylko w Europie, ale i w Ameryce zdają sobie jasno sprawę, że prezydent Wilson o całą głowę przewyższał swoich przeciwników, że Wilson ostatni wielki idealista w polityce dążył do wskrzeszenia ery sprawiedliwości, panowania prawa, podczas gdy jego mali przeciwnicy kierowali się tylko prywatą, małostkowym egoizmem i zwykłą zazdrością.

A teraz? Senat w Ameryce przyjął niedawno rezolucyę, domagającą się dymisyi ministra Dembyego, jako skompromitowanego w aferze naftowej. Prezydent Coolidge natomiast stanął na stanowisku czysto formalnem, że senat nie ma prawa domagać się dymisyi ministra, a ponieważ żądanie to przekracza kompetencyę senatu, prezydent wogóle nie weźmie pod rozwagę wspomnianej rezolucyi.

Czy senat ma prawo zmusić prezydenta do podpisania dymisyi Dembyego jest rzeczą uboczną, charakterystyczną natomiast jest rzeczą, że w danym wypadku decydują względy czysto formalne nie zaś merytoryczne.

Gdy więc za czasów Wilsona senat stanął na stanowisku formalnem i przyniósł szkodę całemu światu i moralnie przegrał, to chociaż by obecnie prezydent formalnie zwyciężył, moralnie jednak opinia publiczna w Ameryce poparła stanowisko senatu. Obowiązkiem bowiem przedstawicieli narodu jest stanąć w obronie naturalnych skarbów i bogactwa narodowego przed zachłannością różnego rodzaju aferzystów politycznych bez względu na ich przynależność partyjną. Sprawa amerykańska ma i dla nas symptomatyczne znaczenie.

Bo metodę tuszowania stosują nietylko niestety w Ameryce lecz wszędzie indziej możemy te same zaobserwować objawy. Gdy swego czasu najwyższa Izba kontrolna u nas w Polsce stwierdziła cały szereg nadużyć w administracyi państwowej, na chwilę zawrzało w kraju od głośnych protestów. Potem sprawa ucichła i nikt się więcej o nią nie troszczył.

Obecnie opinia publiczna zaniepokojona jest znowu aferą „Skarbofermu" oraz nadużyć w zakładach graficznych. Są to sprawy w porównaniu ze skandalami światowymi natury bezsprzecznie drobniejszej. Lecz już teraz musi opinia publiczna w Polsce domagać się całkowitej i jasnej prawdy. Niestety obawiać się należy, że względy partyjne mogą wziąć górę przy wyjaśnieniu tych spraw, że pewne stronnictwa chcąc uratować swój prestige chwycą się metody tuszowania. Przypuszczać jednak należy, że niezależna prasa spełni swój obowiązek i dopomoże do zwycięstwa zasady czystości w naszem życiu politycznem.

Odezwa b. kalifa do muzułman.

Projekt zwołania religijnego kongresu panislamskiego.

Territet, 12. 3 PAT. Były kalif Abdul Medżid przyjął w obecności swoich doradców politycznych przedstawicieli agencyi Hawasa, Reutera i Wolffa i wręczył im tekst swojego manifestu do świata muzułmańskiego. W manifeście tym Kalif oświadcza, że uważa za nieważną i niebyłą decyzję rządu tureckiego o zniesieniu kalifatu i wzywa muzułmanów całego świata, aby wzięli udział w powszechnym kongresie muzułmańskim, który powziąłby decyzyę w sprawie kalifatu.

Rada związkowa o pobycie kalifa w Szwajcaryi.

Genewa. PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu rady związkowej kierownik departamentu politycznego Motta referował sprawę przybycia b. Kalifa do Szwajcaryi. Ze sprawozdania wynika, że rada związkowa zadecyduje w późniejszym czasie, czy nie należy nałożyć na b. kalifa pewnych zobowiązań w razie jego dłuższego pobytu w Szwajcaryi. Na razie zezwolono b. kalifowi na pozostanie w Territet z warunkiem, że wstrzyma się od wszelkiej propagandy religijnej i politycznej.

Szczegółowa dyskusya nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Działalność urzędu do walki z lichwą. — O nadmierne opłaty paszportowe

Sin Warszawa. (Telefonem). Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi budżetowej toczyła się dyskusya szczegółowa nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Przy pozycyi urzędu do walki z lichwą zabrał głos pos. Wiślicki (Koło Żyd.), który zaznaczył, że urząd ten jest zgnilizny i korupcyi i postawił wniosek o wybranie podkomisyi złożonej z 7 osób dla zbadania działalności tego urzędu, a po wysłuchaniu jej sprawozdania, ażeby skreślić pozycyę przeznaczoną na ten urząd. Wniosek p. Wiślickiego został przyjęty, a do wybranej podkomisyi wszedł m. in. wnioskodawca.

W sprawie opłat zapaszporty zagraniczne zabrał głos pos. Rozmarin (Koło Żyd.), który zainterpelował przedstawicieli ministerstwa skarbu i spraw wewnętrznych, w jakim celu podwyższono tak bardzo te opłaty i wykazywał całą niedorzeczność podobnego zarządzenia.

Pos. Czartwertyński (ZLN) stawia wniosek o demonstracyjne obniżenia opłat za paszporty o 1 franka dla zadokumentowania, że komisya nie zgadza się na zarządzenie opodwyżce opłt za paszporty zgraniczne. — W dalszej dyskusyi domagano się wyjaśnień w tej sprawie od p. ministra skarbu.

W dalszej dyskusyi poruszono sprawę dowodów osobistych. Pos. Rozmarin zaznacza, że ustawa nie ma przymusu paszportowego, ale w praktyce przymus ten istnieje, bo w pociągach przeprowadza się rewizye za dowodami osolistemi, ponieważ zaś formalności związane z uzyskaniem dowodów są duże, wytworzył się specyalny typ aferzystów którzy na tem „dorabiają się fortuny". Mowca wnosi o skreślenie odpowiedniej pozycyi w budżecie w sumie 167.250 złotych, co większością głosów uchwalono.

Przy dyskusyi nad funduszem dyspozycyjnym ministerstwa spraw wewnętrznych wnoszą posłowie Białorusini i Ukraińcy na skreślenie tej pozycyi ze względu na zachowanie się organów administracyi państwowej na kresach. Wniosek odrzucono większością głosów prawicy i Piasta.

Sejmowa komisya wzywa rząd do otwarcia gimn. litewskiego w Święcianach.

Sin Warszawa (Telefonem) Sejmowa komisya oświatowa rozpatrywała wczoraj w dalszym ciągu sprawę zamknięcia gimnazyum litewskiego w Święcianach. Komisya przyjęła następujący wniosek: W sprawie zamknięcia przez kuratoryum wileńskie gimnazyum litewskiego w Święcianach sejm otrzymawszy wyjaśnienia ze strony ministerstwa stwierdza, że zamknięcie nastąpiło z ważnych powodów. Aby jednakże raz jeszcze stwierdzić, że państwo polskie nie utrudnia rozwoju kulturalnego ludności litewskiej i innych mniejszości narodowych, Sejm wzywa rząd, aby po usunięciu przez właścicieli wymienionego gimnazyum zasadniczych w niem niedomagań zezwolił w możliwie najszybszym czasie na ponowne jego otwarcie. Jednocześnie wzywa się rząd do rozpoczęcia pertraktacyi z rządem kowieńskim, celem umożliwienia w drodze wzajemnego porozumienia rozwoju szkolnictwa polskiego w Kowieńszczyźnie i litewskiego w Rzeczypospolitej polskiej.

Sprawy polskie w Radzie Ligi narodów.

Genewa, 12. 3 PAT. Na wczorajszem popołudniowem posiedzeniu rady Ligi narodów referent dla spraw gdańskich Quinones de Leon stwierdził, że na dziewięć zgłoszonych spraw tylko trzy dojrzały do dyskusyi a mianowicie sprawa ochrony interesów organizacyi i obywateli gdańskich w Polsce, sprawa flag rady portu oraz sprawa na miejsce na skład materyałów wojennych dl Polski. Quinones de Leon zaznaczył, że nie może przedstawić wniosków w innych sprawach z tego powodu, że nienadesłano odnośnych dokumentów albo doręczono je zbyt późno. Sprawy te należy odłożyć do czerwca. Odnośnie do prawa rady portu zaciągania pożyczek rząd polski uznaje konieczność wydobycia funduszów na rozbudowę portu. Referent zaznacza, że odłożenie zasadniczych decyzyi do czerwca nie wyklucza przedwstępnych rokowań w sprawie pożyczki. W sprawie polskiej dyrekcyi kolejowej w Gdańsku możliwe jest zdaniem Quinonesa de Leon osiągnięcie porozumienia w ciągu sesyi. Referent zaznacza, że gotów jest ofiarować swoje usługi w tej sprawie.

Prezydent senatu Sahm zwrócił się z prośbą do rady Ligi aby w sprawie pożyczki rady portu oraz ochrony obywateli gdańskich w Polsce załatwiono bezwarunkowo obecnie. Delegat polski Skirmunt sprzeciwił się temu, żądając aby rada Ligi narodów odrzucając żądanie Sahma przyjęła rezolucyę referenta popartą przez delegata polskiego Skirmunta.

Po posiedzeniu plenarnem rozpatrywano w sekretaryacie Ligi narodów w obecności delegata polskiego Skirmunta, wysokiego komisarza Ligi narodów oraz dyrektora sekcyi administracyjnej Ligi Kolbana sprawę pozostawienia polskiej dyrekcyi kolejowej w Gdańsku. Wyjaśniono stanowisko obu stron oraz ustalono, że obie strony mają przedstawić ostatecznie sformułowane swoje dezyderaty. Sprawa Jaworzyny będzie omawiana na dzisiejszem rannem posiedzeniu rady, zas sprawy wynikające z art. 3 i 4 traktatu o mniejszościach oraz kwestya obywatelstwa będą omawiane dopiero z końcem tygodnia.

Skarga mniejszości polskiej na Litwie do Ligi Narodów.

Wilno. 12 3. PAT. Komitet wygnańców Polaków z Litwy kowieńskiej wystosował do Ligi Narodów memoryał, w którym wskazując na ciężkie położenia ludności polskiej w Kowieńszczyźnie, spowodowane prześladowaniami władz litewskich, prosi Ligę o roztoczenie opieki nad tą ludnością. Memoryał przytacza szereg faktów i danych, z których wynika konieczność interwencyi Ligi Narodów, charakteryzuje stosunki, panujące na Kowieńszczyźnie i kończy się apelem o opiekę i usunięcie wszystkiego, co sprzeciwia się prawom ludzkości.

Genewa. PAT. Na wczorajszem posiedzeniu znajdował się jako punkt pierwszy porządku dziennego sprawa obszaru Kłajpedy, która z powodu niezjawienia się delegatów Litwy została odroczona.

Członkowie obecnej Rady Ligi Narodów.

Ze względu na t, że obecna sesya Rady Ligi Narodów ma dość wielkie znaczenie dla Polski warto przypomnieć członków tej Rady.

Są nimi:

Lord Parmoor (Anglia); Hanataux (Francyai, Quinones de Leon (Hiszpania), Salandra (Włochy), Ishi (Japonia), Branting (Szwecya), Souze Dantas (Brazylia), Melot (Belgia— w miejsce chwilowo przeszkodzonego Hymansa), Benesz (Czechosłowacya), Guani (Uragay).

—o-o—

Nota Cziczerina w sprawie Kłajpedy i granicy polsko-litewskiej.

Warszawa. 12. 3. PAT. Według wiadomości z Rygi, Cziczerin wystąpił z nową notą w sprawie Kłajpedy i granicy polsko-litewskiej. Rosya oświadcza, że będzie uważała za nieważne istniejące wszelkie rozwiązanie sprawy Kłajpedy, powzięte bez jej udziału. Rosya protestuje przeciwko uregulowaniu sporu granicznego litewsko-polskiego przez czynniki obce, jakiem jest interwencya trzecich mocarstw. Sprawa ta może być rozwiązana tylko przez zgodę między Polską a Litwą. Wreszcie porusza sprawę Besarabii, wskazując na ruch żywiołowy, który szerzy się wśród miejscowej ludności za przyłączeniem się do Rosyi sowieckiej.

Wczorajsze posiedzenie Senatu.

Sin. Warszawa. (Telef.) Na wczorajszem posiedzeniu senatu przystąpił do sprawozdania komisyi spraw zagr. i wojskowej o ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Jako referent zabrał głos senator Łubieński, prosząc o odroczenie ustawy. Wniosek ten przyjęto. Przystąpiono następnie do wniosku klubów PSL Piast i ZLN, w sprawie przyjścia z pomocą rolnictwu. W imieniu komisyi gospodarstwa społecznego jako sprawozdawca zabrał głos sen. Sułdrzyński. W imieniu komisyi prosi mowca o uchwalenie rezolucyi, wzywających rząd, aby zezwolił na wywóz zagranicę produktów rolnych w postaci przetworów, aby obniżył do 5 procent opłaty wywozowe od zboża, które ma być wywiezione dla spłaty podatku majątkowego. Sen. Buzek stwierdza, że nasz bilans handlowy od stycznia bieżącego roku stał się bierny. Jako środek zaradczy dla uratowania naszego bilansu mówca proponuje otwarcie granic dla wywozu płodów, których w kraju jest dosyć, to jest płodów rolniczych.

Posiedzenie konwentu seniorów

Sin Warszawa. (Telefonem). Dziś zbierze się konwent seniorów dla załatwienia szeregu aktualnych spraw. Konwent będzie m. ie. obradował nad stosunkiem sejmu do senatu.

Obrady sejmowej komisyi skarbowej.

Sin. Warszawa (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi skarbowej rozpatrywano nowelę do ustawy o transakcyach walutami obcymi; referentem wybrano pos. Wiślickiego.

Pos. Frostig żąda zaproszenia na najbliższe posiedzenie komisyi ministra skarbu Grabskiego celem wyjaśnień w sprawie rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego br. o podwyższeniu stawek podatku obrotowego i dochodowego w razie zaległości, o pół procent dziennie.

Mowca podnosi, że ludność ugina się pod ciężarem podatków i opłat skarbowych, a obecnie nakłada się jeszcze kary z zwłokę, choć nieraz trudno płatnikowi wystarać się o potrzebne sumy na opłatę podatku.

Wniosek pos. Forstiga przyjęto i wystosowano list do min. Grabskiego z zaproszeniem na najbliższe posiedzenie komisyi.

Podział referatów w podkomisyi dla zniesienia ograniczeń po zaborcach.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Wczoraj zebrała się podkomisya sejmowej komisyi prawniczej dla zniesienia ograniczeń pozostałych po zaborcach. Z członków komisyi byli obecni posłowie Hartglas, ks. Kubik, Chrucki, z ramienia ministerstwa sprawiedliwości p. Zdanowicz, z min. spraw wewnętrznych p. Rutkowski, z min. oświaty p. Słowacki. Przedstawiciele ministerstwa zaznaczyli, że materyał nagromadzony w sprawie ograniczeń pozostałych po zaborcach jest ogromny, że nie jest możliwem, ażeby go opracować w terminie 2-tygodniowym, jednak będą starali się materyał ten opanować, proszą też ażeby posłowie ze swej strony w pracy tej pomogli.

Pos. ks. Kubik proponuje, ażeby rozpocząć pracę od rozpatrzenia ograniczeń obrotu ziemią i od ograniczeń stanowych, oponuje temu pos. Hartglas, zalecając podział materyału między członków komisyi nie wedle przedmiotu ograniczeń, ale wedle podmiotu.

W rezultacie podzielono materyał w następujący sposób: sprawę ograniczeń obrotu ziemią, ograniczeń stanowych i ograniczeń ludności polskiej powierzono pos. Męckowskiemu, referat o ograniczeniach kościoła katolickiego objął pos. ks. Kubik, ograniczenia ludności żydowskiej pos. Hartglas, ograniczenia prawosławnych pos. Chrucki.

Nowy gabinet belgijski.

Bruksela, 12. 3 PAT. Gabinet został oficyalnie ukonstytuowany. Składa się on z sześciu katolików i pięciu liberałów.

Profesor Warburg o żydowskim uniwersytecie w Palestynie i w Dyasporze

Berlin. (ŻAT.). Na konferencyi żydowskich akademików obcokrajowców w Berlinie wygłosił prof. Warburg referat o stworzeniu żydowskiego uniwersytetu w Palestynie i w Dyasporze. Mówca sądzi, że w Europie istnieje mało możliwości do stworzenia żydowskiego uniwersytetu. Obok Gdańska i Kłajpedy miejscowości dostępnych dla studentów żydowskich z krajów wschodnich można brać pod uwagę, jako miejsce uniwersytetu żydowskiego jeszcze Szwajcaryę. Co się tyczy zaś środków na utrzymanie uniwersytetu jest się zdanym zupełnie na pomoc Ameryki. W tym kierunku poczyniono już przedwstępne kroki.

W kwestyi uznania świadectw uniwersytetu żydowskiego w golusie sądzi, mówca, że nie należy przyjąć, by dano żydowskiemu uniwersytetowi prawa państwowej szkoły wyższej. Jednak świat będzie się musiał liczyć z dyplomem żydowskiego uniwersytetu, ponieważ poziom jego nie będzie w żadnym razie niższy, od poziomu innych uniwersytetów.

W końcu swego interesującego referatu zaznaczył mówca, że myśl stworzenia żydowskiego uniwersytetu w golusie nie jest utopią, jakkolwiek upłynie jeszcze kilka lat, zanim plan ten zostanie urzeczywistniony. Prof. Warburg wezwał akademików żydowskich do wszczęcia propagandy na rzecz tej myśli.

Przeciw hecy antyżydowskiej w Niemczech

Berlin. (ŻAT.). Nowo utworzony związek republikański uczestników wojny w Niemczech wydał odezwę, w której pisze następująco o hecy antysemickiej: „Wzywa się młodzież, by wystąpiła do zbrojnej walki. Młodzież ta jest ofiarą demagogów chcących ukryć swe własne winy przez hecę antyżydowską. Republikanie nie zapomną nigdy, że podczas wojny, ramię przy ramieniu obok katolików, protestantów walczyli żołnierze żydowscy. Liczba zabitych lub ciężko rannych wśród Żydów jest tego najlepszym dowodem. Ślepy antysemityzm, zatruwający nawet dusze dzieci nietylko ośmiesza Niemcy w oczach świata, lecz jest także niebezpiecznym dla wewnętrznej sytuacyi kraju.

Żydowska wystawa wędrowna.

Berlin. (ŻAT.). Znany malarz żydowski Isachar Ribak, który dał się ostatnio poznać w świecie artystycznym Berlina przez wystawę swych obrazów powziął ostatnio plan stworzenia wielkiej wystawy obrazów, grafiki książek żydowskich artystów pod hasłem: „Żydowski obraz i książka". Wystawa ma być otwartą w Berlinie w kwietniu a następnie powędruje do Frankfurta, Lipska, Wiednia Pragi, Amsterdamu, Paryża, Londynu i Ameryki. Wielu żydowskich artystów z Niemiec, Rosyi, Austryi i Ameryki przyrzekło współudział we wystawie.

Żydzi niemmieccy ku czci ofiar wojny.

Berlin. (ŻAT) 9 marca odbył się w wielkiej sali teatru berlińskiego mityng ludowy, ku czci niemieckich ofiar wojny. Na mityngu wystąpili duchowni wszystkich wyznań. Ze strony Żydów wystąpił rabin dr Blumental. Odezwa, wzywająca do samoopodatkowania się na rzecz rodzin ofiar wojny nosi podpisy żydowskich organizacyi: Związku gmin izraelickich w Niemczech i Związku kobiet żydowskich.

Ciężka sytuacya emigrantów w Gdańsku.

Gdańsk. (ŻAT.). Rabin gdański dr Kelter zwrócił się na prośbę komitetów imigracyjnych w Gdańsku z odezwą do ludności żydowskiej we wszystkich krajach, by pomogła środkami pieniężnymi bezdomnym emigrantom, przebywającym obecnie w Gdańsku. Odezwa powiada, że nędza wśród imigrantów przybiera katastrofalny charakter. Jest to pierwsza odezwa wydana przez gminę Gdańska zwrócona do społeczeństwa żydowskiego o pomoc, ponieważ własnymi środkami nie jest ona w stanie pomóc imigrantom.

Aresztowania na Litwie.

Kowno. (ŻAT.) Ostatnio dokonały władze litewskie w Kownie i na prowincyi całego szeregu aresztowań wśród żydowskich działaczy robotniczych. Aresztowano przeszło 50 osób; między innymi przywódcę lewicy Rady narodowej. Aresztowanych oskarża się o należenie do organizacyi komunistycznych. Większość oskarżonych nie zajmuje się polityką, należy natomiast do „Ligi kultury".

Rokowania Husseina z Herbertem Samuelem

Jerozolima. (ŻAT.). Prasa palestyńsko-arabska donosi, że rokowania prowadzone między Husseinem a Wysokim Komisarzem Samuelem, jako przedstawicielem rządu brytyjskiego doprowadziły do zgody pomiędzy obiema stronami. Król Hussein miał uczynić pewne ustępstwa, by traktat angielsko- hedżaski mógł dojść do skutku.

Z ruchu młodzieży akademickiej.

W sobotę dnia 8 marca 1924 złożyła delegacya trzech stowarzyszeń żydowskiej młodzieży akademickiej: Stow. żyd. słuch. U. J. „Ognisko", Związku żyd. młodz. akad. U. J. „Przedświt- Haszachar", Stow. socj. młodz. żyd. U. J. „Związek" Jego Magnificencyi Panu Rektorowi Prof. Dr. J. Łosiowi następującą deklaracyę:

Do
Świetnego Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie.

W dniu dzisiejszym (sobota 8 marca 1924) odbywają się wybory do tzw. środowiskowych rad akademickich czy też do rad studenckich.

Mimo to, że powyższe „reprezentacye" wybrane zostały przez pewne tylko grupy polityczne młodzieży polskiej z wykluczeniem młodzieży innej narodowości — w szczególności żydowskiej — roszczą sobie one prawo do decydowania w sprawach, dotyczących z reguły ogółu młodzieży akademickiej.

Stanowi to nie tylko pozbawienie praw młodzieży akademickiej, ale jest również jawnym zamachem na zasadnicze, konstytucyą zastrzeżone równouprawnienie obywatelskie.

Wychodząc z założenia, że do rozstrzygania w sprawach ogólno akademickich powołane by być mogły co najmniej reprezentacye ogółu młodzieży, przeciwstawić się muszą trzy niżej podpisane organizacye żydowskiej młodzieży akademickiej próbie narzucenia woli pewnej grupy ogółowi młodzieży.

Młodzież żydowska zastrzega się z całą stanowczością przeciwko próbom pozbawienia jej praw akademickich i oświadcza, że tak wybranych reprezentacyi ani ich uchwał uznawać nie będzie.

Żydowska młodzież akademicka ufa, że władze uniwersyteckie będą nadal stały na stanowisku równouprawnienia ogółu młodzieży akademickiej i nie dopuszczą do naruszenia praw jednej części tej młodzieży.

W Krakowie, dnia 8 marca 1924 roku.

Pan Rektor —przyjmując uprzejmie delegacyę— przyrzekł, że wniesioną deklaracyę przedłoży do rozpatrzenia na najbliższem posiedzeniu Senatu, podkreślając zarazem, że władze uniwersyteckie nie są dotąd poinformowane o odbywających się wyborach.

Delegacya odniosła wrażenie, że poruszona przez nią sprawa zostanie przychylnie przez władze uniwersyteckie załatwiona.

PIOTR ALTENBERG.

Paradoksy życia.

NIEZNAJOMI.

Siedzę w tramwaju. Wagon zapchany publicznością. Jestem zły. Jakiś pan nadepnął mi na odcisk. Przeklinam go w duchu. Zupełnie obcy pan. Widzę go po raz pierwszy na oczy. Ma długą brodę, wąsy i piwne oczy.

Z boków ściskają mnie dwie nieznajome kobiety które tak samo widzę po raz pierwszy. Nawet konduktora nie znam. Zupełnie obcy. Chodzi mi głównie o to, by czem prędzej i bez szwanku dojechać do Marienplatzu.

Sądzę, że inni spółtowarzysze podróży również innej troski nie mają.

I myślę sobie:

— Ten pan — naprzeciwko, z gazetą w ręku nie zdaje sobie sprawy z tego, co się wokół niego dzieje. Jest zaczytany. Coby było, gdybym nagle do niego doszedł i uderzył go w twarz?.. Gdyby to był mój znajomy rozśmiałby się napewno, poklepałby mnie po ramieniu i rzekł z uśmiechem: „A to ci kawał morowy!.. Przestraszylem się!.. Dobry kawał!.." — A że tego pana nie znam, że widzę go po raz pierwszy — dlatego uczynić tego nie mogę. Uważanoby mnie za waryata. Byłby skandal. Sprawę skierowanoby może do sądu. Świadkowie stwierdziliby, że rzeczywiście uderzyłem go bez powodu.. Ależ, ja się tego bynajmniej nie wypieram!..

Właśnie dlatego, że bez powodu, uderzyłem go w twarz, należy mi się uznanie.

Bo cóż to za sztuka chodzić utartą ścieżką! Znaleźć nową, krótszą drogę — w tem sęk!

Właśnie w tej chwili na peronie powstał skandal! Ktoś chciał wyskoczyć z tramwaju i przez nieostrożność uderzył łokciem jakiegoś wojskowego, który uważał szturchnięcie za zniewagę swej żołnierskiej godności.

O mało nie doszło do bójki.

— Pan nie ma prawa się bić! — krzyczał wojskowy.

— Ja nie biłem. Popchnąłem pana tylko przez nieuwagę.

— Wszystko jedno! To jest ordynarne! Pan jesteś impertynentem!

— Milcz pan!

Gdyby nie interwencya konduktora i policyanta, skandal mógłby się skończyć bardzo krwawo.

Cóżby więc było gdybym tak naumyślnie uderzył tego pana w twarz?..

— Nagle —

W szalonym pędzie zawarkotały koła wagonu. Tramwaj wyskoczył z szyn i przechylił się na bok.

— Katastrofa!!!

I proszę patrzeć! Ci potulni pasażerowie, łaskawi, eleganccy, przyzwoici i hoch-europejscy, — stali się nagle bydlętami.

Pięściami torowano sobie drogę do wyjścia. Bito się po twarzy i plecach Zrzucano kapelusze, wybijano zęby, tłoczono się, powstał rwetes, krzyki, płacze, szlochy i jęki.

Nie uciekałem. Stanąłem sobie tylko wygodnie przy wyjściu i każdego nieznajomego, wylatującego w popłochu z tramwaju grzmociłem grubą laską po karku.

Co to za rozkosz bić nieznajomego człowieka! Człowieka, którego się nigdy, nigdy przedtem nie widziało! Co za niewysłowiona rozkosz!

—o-o—

Legenda o prawdzie.

Żył sobie mąż z żoną.

W zgodzie oczywiście. Kochali się. On był mężem oddanym swej żonie, ona żoną oddaną swemu mężowi.

Nie sprzeczali się nigdy o nic. Mieli do siebie bezwzględne zaufanie.

On wychodził na różne posiedzenia po kolacyi i wracał późną nocą, ale był pewny, że żona w czasie jego nieobecności z nikim go nie zdradzała.

Słowem — najszczęśliwsze małżeństwo pod słońcem.

Chodzili razem na spacer. Razem bywali w teatrach. Wspólnie odwiedzali znajomych. Szli — tak

KRONIKA.

Kraków, 12 marca.

— PO NOMINACYI WOJEWODY KOWALIKOWSKIEGO. Z okazyi nominacyi p. Władysława Kowalikowskiego wojewodą krakowskim, naczelnicy wydziałów województwa zebrali się wczoraj rano w biurze wojewody celem złożenia mu życzeń. W imieniu urzędników przemawiał wicewojewoda p. Wawrausch witając nominacyę wojewody z tem większą radością, gdyż jest ona wyrazem uznania dla tutejszych urzędników, z których grona wyszedł obecny wojewoda. Wzruszony wojewoda dziękując za życzenia, prosił urzędników o poparcie go w ciężkiej pracy na odpowiedzialnem stanowisku.

Przez cały wczorajszy dzień składali wojewodzie gratulacye przedstawiciele władz i instytucyi krakowskich.

— ZNIESIENIE WARTY HONOROWEJ. Dowództwo Obozu Warownego w rozkazie z ostatnich dni zarządziło zniesienie warty honorowej na strażnicy w Rynku głównym. Odtąd odbywa służbę na strażnicy oficer inspekcyjny oraz kilku żołnierzy.

— POCHÓD KRY. Na Wiśle ruszyły wczoraj nad ranem lody powyżej Krakowa, spływając w dół do miejsca za Płaszowem, gdzie lód stoi już od zamarznięcia. Poziom wody w dalszym ciągu powoli opada.

— NOWE NAZWY STACYI KRAKOWSKICH. Jak już donosiliśmy ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z dnia 26 lutego 1924 zarządziło przemianowanie z dniem 1-go kwietnia 1924 stacyi kolejowych położonych w obrębie miasta Krakowa w następujący sposób: stacya Podgórze—Płaszów na Kraków—Płaszów, Podgórze—Miasto na Kraków—Podgórze, Podgórze—Bonarka na Kraków—Bonarka, Podgórze—Wista na Kraków—Wisła, Dąbie—Piaski na Kraków—Dąbie, Grzegórzki na Kraków—Grzegórzki, Łobzów na Kraków—Łobzów.

— ROZPRAWY O 6-go LISTOPADA ODBĘDĄ SIĘ RÓWNOCZESNIE W SĄDZIE WOJSKOWYM I CYWILNYM. Jak się dowiadujemy, rozprawa przeciw majorowi Biernackiemu, kap. Obiedzińskiemu, porucznikom Nowakowskiemu i Skarskiemu, oskarżonym o zaniedbanie przepisów regulaminu wojskowego w związku z zajściami 6 listopada, odbędzie się w krakowskim sądzie wojskowym prawdopodobnie dopiero w maju br. Wojskowe władze sądowe zamierzają bowiem rozprawę tę przeprowadzić równocześnie z wielką rozprawą przeciw cywilnym, a to w celu ułatwienia technicznego co do przesłuchiwania wspólnych świadków na obydwu rozprawach.

Prawdopodobnie liczba oskarżonych oficerów powiększyła się o pewnego kapitana, przeciw któremu toczy się śledztwo o przemawianie do robotników w czasie strejku w Chrzanowie.

— SPRAWA MAJORA DZIADOSZA, który wniósł zażalenie nieważności od wyroku, zasądzającego go na 30 dni aresztu domowego za przypatrywanie się pogrzebowi poległych w Tarnowie robotników została przesłana do wojskowego sądu wyższego w Warszawie.

— CIEKAWE ROZPRAWY SĄDOWE. Jak już donosiliśmy, druga kadencya sądów przysięgłych w Krakowie zaczyna się dnia 7 kwietnia rozprawą prasową przeciw dr Woinarowi i tow. o obrazę czci. Następne cztery dni zajmie sprawa o morderstwo przeciw Fickowi i tow., a dalej proces o zdradę główną przeciw Markusowi Samuelowi i tow. Po przerwie świątecznej stanie przed sądem strażak wł. Kołodziejczyk, obwiniony o zbrodnię rabunkowego morderstwa na polach rakowickich dokonanego na osobie Rattnerówny.

— NA ULICACH KRAKOWA GRASUJĄ SAMOZWAŃCY-OPRAWCY. Władze weterynaryjne w Krakowie stwierdziły ostatnio liczne wypadki zaginięcia psów, zwłaszcza rasowych. Ponieważ zaginione psy w przeważnej części były opłacone, a liczba schwytanych przez oprawcę psów jest stosunkowo niewielka zachodzi uzasadnione podejrzenie, że chwytanie psów jest sprawką grasujących po Krakowie szajek złodziejskich, wyspecyalizowanych w łapaniu czworonogów. Podczas rewizyi przeprowadzonych niedawno po garbarniach, znaleziono dużo skór z psów rasowych; również na targach krakowskich odbywa się masowy handel skórami psiemi.

— FAŁSZOWANE MLEKO. Do komisaryatu targowego doprowadzono wczoraj z Rynku Michała Jędrzejowskiego za sprzedaż fałszowanego mleka i to w brudnem naczyniu cynkowem. Mleko skonfiskowano, a sprawę skierowano do sądu.

— WŁAMANIE DO WAGONU KOLEJOWEGO. Wczoraj przytrzymał policyant Jana Stępienia w chwili, gdy ten niósł worek z 26 kg cukru, przechodząc ulicą Warszawską. Pod czas dochodzeń wyszło na jaw, że cukier ten pochodzi z rozbitego wagonu kolejowego na dworcu towarowym, gdzie tej nocy dokonano kradzieży cukru na szkodę Banku krajowego.

— „ORYENTALNA". W uzupełnieniu naszej onegdajszej notatki o zabawie „Przedświtu" podajemy, że I. nagrodę piękności otrzymała p. Hamburgerowa II. pna K. Schenkerówna.

— ZRYWANIE TABLIC NA UNIWERSYTECIE. W ostatnich dniach zerwano na uniwersytecie Jagiellońskim znajdujące się tam tablice ogłoszeniowe żyd. związków akad. (Ognisko, Przedświt, Związek). Po przedstawieniu p. Rektorowi stanu faktycznego przez delegacyę trzech wyżej wymienionych stowarzyszeń ukazało się wczoraj na murach uniwersytetu następujące ogłoszenie rektora:

„Doszło do mojej wiadomości, że jakieś nieznane osoby popełniają w gmachu uniwersytetu karygodne nadużycia przez zrywanie tablic z ogłoszeniami i komunikatami niektórych zalegalizowanych stowarzyszeń akademickich. Nie przypuszczając aby winnymi tego postępowania byli słuchacze lub słuchaczki uniwersytetu, gdyż takie czyny nie licują z poczuciem godności akademickiej, a nie mając dostatecznej służby dla pilnowania porządków wewnętrznych, zwracam się do młodzieży akademickiej, oddając jej pod opiekę całość i nienaruszalność urządzeń wewnętrznych uniwersytetu i ufam, że dzięki tej opiece, karygodne wybryki uwłaczające czci akademickiej się więcej nie powtórzą".

—o-o—

— BAL MASKOWY ZWIĄZKU ŻYD. INWALIDÓW odbędzie się 15 bm. w Sali Saskiej pod protektoratem Wiceprezyd. Sarego i prezyd. Gminy Żyd. Dr Rafała Landaua. Bal ten niechybnie da publiczności sposobność do poparcia tej instytucyi która borykać się musi z ciężkiemi warunkami finansowymi, tem bardziej, ile że program balu jest nadzwyczaj urozmaicony i pociągający.

—o-o—

— W SOBOTĘ dnia 15 marca o godz. 7 wiecz. wygłosi redaktor Dr Kanfer w „Collegium wykładów naukowych" wykład: „Wpływ Wyspiańskiego na literaturę żydowską.

Bliższe szczegóły w jutrzejszym numerze.

Z TEATRÓW KRAKOWSKICH.

— „ZAMASKOWANA JÓZEFINKA". Pod tym tytułem urządzają artyści teatru im. Słowackiego oryginalną zabawę w salach Starego Teatru w nocy z 18-go na 19-go bm., będzie to noc pań, dla których do dyspozycyi stać będzie aż do rana cały komitet, orkiestra, najlepsi tancerze i szereg niespodzianek.

— Z OPERETKI. „Katja tancerka" dziś we czwartek 13 bm. o 8 w. W najbliższych dniach wznowionem będzie arcydzieło Nestroya „Trójka hultajska". Kapitalną trójkę odtworzą pp. Karasiński, Rewera-Rewski i Ujhelyi. Pozatem bierze udział cały personal. Z całym aparatem przepychu przystępuje kierownictwo teatru do wystawienia senzacyjnej operetki Falla „Madame Pompadour". Reżyseruje niestrudzony L. Sempoliński, dyryguje dzielny kapelmistrz W. Szczepański.

Magistrat ma zarekwirować 100 mieszkań dla wojska.

W swoim czasie zażądała komenda obozu warownego od magistratu m. Krakowa zarekwirowania około 100 mieszkań dla oficerów wzgl. ich rodzin. Wobec odmowy magistratu komenda odniosła się do województwa, które poleciło magistratowi na mocy ustawy austryackiej z 1879 roku dostarczyć komendzie żądanych mieszkań, polecając równocześnie przeprowadzenie rekwizycyi mieszkań przez specyalne komisye z udziałem wojska i żandarmeryi. Sprawa jednak nie jest jeszcze załatwioną, gdyż magistrat ze zrozumiałych względów wniósł rekurs do ministerstwa spraw wewn. Jest wogóle rzeczą nie do pomyślenia, by w czasie panującej nędzy mieszkaniowej magistrat zdołał uzyskać taką liczbę próżnych mieszkań.

Obniżenie cen mięsa i pieczywa.

Przed rozpoczęciem obrad komisyi cennikowej zwołanej na wczoraj w południe do magistratu krakowskiego, omawiano sytuacyę aprowizacyjną w mieście. Referenci targowi oraz weterynarze miejscy złożyli na podstawie szczegółowych danych sprawozdanie ze stanu spędów na targowicę miejską, przyczem stwierdzili, że w ostatnich dwóch tygodniach spędzono wielkie ilości bydła i nierogacizny, głównie pochodzenia rumuńskiego. Od dwóch tygodni cena bydła obniżyła się o 10 do 20 procent.

Referenci stwierdzili dalej, że zarówno magazyny miejskie, jak również przedsiębiorców prywatnych oraz drobnych kupców są zaopatrzone w wielkie ilości mąki. Cena jej w ostatnich dniach również znacznie spadła.

Następnie komisya uregulowała cenę mięsa następująco: 1 kg mięsa wołowego z dokładką w sklepach II-giej klasy 2,600.000 mp. (dotąd 2.800), w III-ciej klasie 2,200.000 (dotąd 2.600), w sklepach I-ej klasy cena 3 miliony mp. pozostała niezmieniona. Tłuszcze potaniały o 200 tysięcy na 1 kg.

Cenę 1 kg chleba żytniego obniżono z 430 na 420 tysięcy mp.

Wyroby tytoniowe podrożeją we frankach.

Jak słychać Dyrekcya monopolu tytoniowego zamierza wprowadzić w najbliższych dniach podwyższenie zasadniczych cen wyrobów tytoniowych wyrażonych w centimach i frankach złotych. Po tej jednorazowej podwyżce, niezależnej od kursu franka waloryzacyjnego, ceny wyrobów tytoniowych będą nadal ustalane co tydzień według każdorazowego przeciętnego kursu franka.

to mówią — przez życie, trzymając się mocno za ręce.

Ale prawda wyglądała zupełnie inaczej.

Mąż był w stosunku do swej żony nadto zaślepiony.

Mąż nie przeczuwał nawet, że jego kochana Weronika miała aż trzech kochanków.

I kiedy mąż szedł po kolacyi na różne posiedzenia — żona kładła się do łóżka i czekała.

Mąż, który podejrzewa żonę o coś wraca naumyślnie o godzinę wcześniej, by się przekonać co słychać w domu.

Mąż Weroniki jednak był o swą żonę dziwnie spokojny, nigdy mu na myśl nie wpadło, by kontrolować życie żony.

Ale pewnego dnia Weronika postanowiła zostać uczciwą kobietą.

Odprawiła wszystkich trzech kochanków z kwitkiem, nie pozwoliła im więcej do siebie przychodzić i oddała się całkowicie mężowi.

Wtedy jeden z jej wielbicieli napisał anonimowy list, do męża i przytoczył wszystkie listy Weroniki pisane do jej kochanków.

Mąż zapałał zemstą. I nie pomogły zwierzenia Weroniki, nie pomogły zapewnienia, że przecież to już było, a teraz jest inaczej!

Mąż nie chciał słuchać. Było mu wszystko jedno.

Gdyby nie ten liścik — może umarłby bez tej strasznej, ohydnej prawdy! Ale trudno.

Weronika musiała zginąć od kuli rewolwerowej — tego wymagała prawda

— Z BAGATELI. „6-ta Rewia operetkowa", która ukaże się w Bagateli poraz pierwszy w sobotę o godz. 11 minut 15 wieczorem, rozpocznie się aktualnym dowcipnym prologiem, ilustrowanym kilkoma parami nóg artystów i artystek Bagateli. Conferencierem tego prologu będzie p. Kwiatkowski. Następnie ukaże się polityczna rewia operetka: „Ostatnia Dziewica" pióra jednego z krakowskich adwokatów, ukrywającego się pod pseudonimem Alwina. Ponadto program obejmuje bluetkę znanego literata Czyżowskiego „Partya maryasza"

—o-o—

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Świerszcz za kominem", o 10-ej „Wieczór L. Wyrwicza".

TEATR BAGATELA.

Czwartek: „Jabłuszko".

OPERETKA

Czwartek: „Katja tancerka".

REPERTUAR KIN

REDUTA: „Dziewczę złotego zachodu".
WARSZAWA: „Dwie dziewczynki Paryża".
WANDA: „Córka zabójcy".

Listy z kraju.

Z ŻYCIA ŁAŃCUTA. Piszą nam: W ostatnich czasach daje się zauważyć, wzmożony ruch w kierunku pracy kulturalno-oświatowej.

Praca w kierunku palestyńskim pozostawia niestety dużo do życzenia. Sprawa Keren Hajessod, od dłuższego czasu nie rusza ani krokiem naprzód, stoi ciągle na martwym punkcie.

Również i subkomitet z grona młodzieży, który w przeszłym roku dość intenzywnie pracował, nie daje w bieżącym roku żadnego znaku życia o sobie.

Jedynie sprawa Funduszu Narodowego jest na dobrej drodze.

Dnia 1 i 2 bm. została z inicyatywy komitetu Budowy „Bajt am" odegraną na cel tegoż domu sztuka Zapolskiej „Małka Schwarcenkopf" przy wypełnionej sali.

Gra była bardzo staranną a szczególne uznanie należy się pp. Drowej Lothringerowej, Schönmanównie, Anmuthównom, Friedównie, oraz pp. Spatzowi, Drowi Lothringerowi, Kestenowi i Halpenowi.

Reżyserya spoczywała w rękach p. Kestmannowej.

Tutejszy ruchliwy Klub amatorski przygotowuje obecnie operetkę żydowską pt. „Pintaly Jid" przy współudziale Klubu muzycznego „Hazamir".

Ruch hebrajski, który był przedtem przedmiotem gorliwego zajęcia się młodzieży, spoczywa obecnie z powodu apatyi młodzieży.

DUKLA. Piszą nam: Dnia 2 bm. Koło amatorskie wyłonione z tutejszej młodzieży żyd. odegrało dwie komedye Szulema Alejchema przy licznym udziale publiczności i z bardzo wielkiem powodzeniem. Wśród stosunków tutejszych, opanowanych przez ciemną masę, drobny ten fakt urasta do miary czynu, jeśli się zważy z jakiemi zaporami walczyć musi jakakolwiek praca kulturalna. Dochód przeznaczono dla najuboższej ludności tutejszej.

—o-o—

Delegacya rzemieślników żydowskich
u wiceministra skarbu.

W ubiegły piątek o g. 11 rano przedstawiła się p. wiceministrowi skarbu Markowskiemu delegacya złożona z pp. prezesa Stanisława Rozenberga, sen. inż. M. Koernera, wiceprezesa A. Cwajfusa i A. Prowalskiego. Delegacya przedstawiła p. wiceministrowi krytyczne położenie wielu rzemieślników, mających zapłacić podatek majątkowy nie według faktycznego stanu ich majątku, a według określonego obrotu za pierwsze półrocze 1923 r.

Delegacya zwróciła uwagę p. ministra, że w znacznej mierze komisye szacunkowe nieokreśliły ściśle podatku obrotowego a konsekwencye z tego są dla rzemieślników wprost rozpaczliwe, bo grozi im kompletna ruina.

W odpowiedzi p. wice minister polecił delegacyi przedstawić w ciągu tygodnia spis rzemieślników zasługujących na redukcyę podatku majątkowego, ściśle według stanu posiadanego majątku, jak również spis tych, których wartość majątku nie przewyższa wartości 3 tysięcy fr., którzy winni być zupełnie zwolnieni od podatku majątkowego.

Wystawa entemologiczna w Lublinie.

W państw. seminaryum naucz. męskiem przy ul. Namiestnikowskiej nr 2 w Lublinie wobec licznie zebranych przedstawicieli władz państwowych i gminnych oraz zaproszonych gości odbyła się uroczystość otwarcia wystawy entomologicznej.

Wystawa przedstawiała się imponująco. Przedstawiono na niej szereg preparatów, wykonanych wyłącznie przez młodzież szkolną i na tem właśnie polega jej wielkie znaczenie.

W wystawionych kilkutysięcznych preparatach w kształcie pryzmatu lub płaskich, z dwu stron oszklonych, przedstawiono owady pięknie spreparowane, jako modele do nauki rysunków lub propedeutyki przyrody. Inny dział zawierał preperaty rozwoju owada od jajeczka do formy doskonałej na zasuszonej roślinie, służącej jako żer dla gąsienicy. Bardzo ciekawe są preparaty rozwojowe szkodników ogrodowych, leśnych itp. oraz ich pasorzytów. Inne jeszcze preparaty dają pojęcie o dymorfizmie płciowym lub sezonowym, bar wie ochronnej w zależności od podłoża, na którem żyje owad, rozwoju owada od chwili wyjścia z poczwarki itp.

Zaznaczyć należy, iż wszystkie owady wyhodowano w specyalnie na ten cel przeznaczonej altanie entomologicznej i ilość materyału żywego sięga w obecnej chwili dziesiątków tysięcy sztuk.

—o-o—

Wybuch bomby w lwowskiej Dyrekcyi Policyi.

Ze Lwowa donoszą nam w uzupełnieniu wczorajszej wzmianki o wybuchu bomby w gmachu dyrekcyi policyi:

Dnia 10 bm. około godz. 10-ej dała się słyszeć w budynku Dyrekcyi policyi silna detonacya, a równocześnie rozległ się brzęk tłuczonych szyb. Huk i wstrząśnienie było wprost ogłuszające i natychmiast stało się jasnem że gdzieś w budynku nastąpił wybuch bomby.

I rzeczywiście stwierdzono, że wybuch ten miał miejsce w ubikacyi ustępowej położonej w parterze pod biurami politycznego Oddziału informacyjnego, mieszczącemi się na 1. piętrze.

Miejsce ustępowe zostało zupełnie zdemolowane, rura wodociągowa zniszczona, zaś w sąsiedztwie bezpośredniem, w parterze, jakoteż w biurach I. piętra mnóstwo szyb powypadało i zostało roztrzaskanych.

Po zawezwaniu ekspertów wojskowych przystąpiono do przeszukania ubikacyi, w której nastąpił wybuch. Znaleziono w niej trzy bomby i wielką ilość lontów. Jedna z tych bomb miała rozerwaną łuskę, dwie inne były potrzaskane, ale nie eksplodowały, — prawdopodobnie wskutek zwietrzałego materyału wybuchowego.

Tej tylko okoliczności zawdzięczać należy, że siła wybuchu nie była zbyt wielka, gdyby bowiem wszystkie trzy bomby były wybuchły, to cały budynek Dyrekcyi mógł być zupełnie zdemolowany, zaś bez żadnej wątpliwości polityczny Oddział informacyjny byłby uległ zupełnemu zniszczeniu, grzebiąc w swych gruzach cały personal obecny w biurze, jako że eksplozya nastąpiła w godzinach urzędowych.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z okazyi zaręczyn najdroższej siostry Reginy Spilmanówny z Kolbuszowej z p. M. Ch. Zuckerem z Krakowa gratulują serdecznie Spilmanowie i Gemeinerowie.

Z okazyi zaręczyn p. M. Ch. Zuckera z Krakowa z p. Reginą Spilmanówną z Kolbuszowej gratulują serdecznie
J. Langer, L. Ch. Sternschus, Z. Littman

Z okazyi zaręczyn p. Hermana Bodnera z Rzeszowa z p. Różą Schwimmerówną z Tarnowa serdecznie gratulują koledzy
Koretz, Ellowicz, Goldstein i bracia Tenenbaum

Wyzwolenie narodu zależnem jest od jego siły wewnętrznej. Chcesz więc jak inni być wolnym obywatelem na wolnej ziemi —

to pamiętaj o Żydowskim Funduszu Narodowym.

Wybuch w zakładach amunicyjnych.

Warszawa, (Tel. wł.).

Onegdaj o 10 rano wybuchł pożar w państw. zakładach amunicyjnych „Pocisk" na Pradze.

Przybyły wszystkie oddziały straży ogniowej.

Cała akcya skierowała się ku zabezpieczeniu nieopodal znajdującego się budynku z materyałami amunicyjnemi, niektórzy utrzymywali, że mieszczą się w nim pełne pociski — jednakowoż dyrektor zakładów uspokajał twierdząc, iż mieszczą się tam jedynie gotowe łuski do granatów i nabojów, których napełnianie bynajmniej nie odbywa się w Warszawie lecz w Rembertowie.

Wkrótce ogień zdołano całkowicie stłumić.

Pożar jak się okazało strawił na szczęście tylko wiązanie dachowe oddziału kotłowni, w której poza tem roztrzaskane zostały wszystkie szyby.

Na miejsce pożaru przybył m. in. min. spraw wojsk. jen. Sikorski, zast. komendanta policyi p. Charlemagne tudzież władze policyjno-śledcze.

Przyczyny wybuchu ognia, który na szczęście nie pociągnął fatalnych dla państwa skutków — narazie ustalić jeszcze nie zdołano. Kilku robotników zajętych akcyą ratunkową odniosło poszwankowania. Opatrzyło ich Pogotowie Ratunkowe.

Przyszła mennica.

Z kompleksu pawilonów w dawnych zakładach monopolu spirytusowego przy ulicy Ząbkowskiej w Warszawie wybrano dwa od strony ulicy Białostockiej na przyszłą mennicę. W jednym z pawilonów jest urządzona właściwa fabryka bilonu, gdzie już zaczęto ustawiać niektóre maszyny. Tu również urządza się skład materyałów i surowca do wyrobu drobnych pieniędzy. W przyległym większym pawilonie znajdować się będą mieszkania dla pracowników mennicy. Obszerny ten budynek do obecnych czasów był zamieszkiwany przez rodziny pracowników monopolu spirytusowego. Brak mieszkań oraz niezaradne położenia pracowników, zmuszał zarząd gmachów do nierugowania tych rodzin aż do końca. Teraz dopiero lokatorów pomienionych usunięto i przystąpiono do odnawiania mieszkań.

—o-o—

POGROM WIECOWY WITOSA. „Dziennik Ludowy" donosi z Brzeżan:

W ubiegłym tygodniu odbył się tutaj wielki wiec, zwołany przez piastowców. Zgromadziło się tudzi wiele z okolicznych wsi. Na wiec przybył sam Witos, aby autorytetem swoim i wielkimi „zasługami olśnić zgromadzonych, aby wreszcie osobistym wpływem dokazać tego, żeby bodaj jeden wiec w tej części kraju wypadł dla piastowców szczęśliwie. Wszędzie bowiem piastowcom dostają się zasłużone cięgi.

Okazało się jednak, że Brzeżany nie chciały być wyjątkiem i urządziły pogrom samemu Witosowi. Zjawienie się jego na sali powitali zgromadzeni w ogromnej większości chłopi takim huraganem wyzwisk, że mimowoli nasuwało się Wyspiańskiego — „miałeś chamie złoty róg, został ci się jeno sznur".

Politykę Witosa i jego stronnictwa napiętnował włościanin Zdeb, bez litości rozprawił się z nim Rżewski, kandydat na senatora z listy piastowców.

Wiec tutejszy był sądnym dniem dla piastowców a wyrok zapadał w obecności ich wodza. Witos patrzył, jak zbladła jego gwiazda, jak wieś z zaciśniętemi pięściami odwraca się od niego.

Ze świata.

PALESTYNA W OBRAZACH. Z inicyatywy angielsko-palestyńskiego klubu w Londynie otworzono 25 lutego wystawę fotografii palestyńskich. Wystawa ta jest darem Franka Scholtena chrześcijanina, który zebrał 22,000 obrazów podczas trzechletniego pobytu w Palestynie. Obrazy obejmują wszystkie dziedziny życia palestyńskiego. Ciekawe są fotografie Achad Haama w jego bibliotece rzeźbiarza Gordona i jego rzeźby Trumpeldora. Zbiór zawiera także fotografie z życia Jemenitów.

ZNIESIENIE WOŁANIA MUEZINÓW. Nowy rząd turecki, reformujący życie społeczne w Turcyi postanowił m. in. także, iż ma zamilknąć głos muezinów, zwołujących śpiewnym głosem ze szczytu minaretów wiernych Mahometan na modlitwy poranne i wieczorne lub zawiadamiających w ten sam sposób o nabożeństwach żałobnych. Decyzyę powzięto podobno z tego względu, że głos jękliwy muezinów ma drażnić osoby chore.

KONCERTY ZAPOMOCĄ RADIO W LONDYNIE. Stacya radiotelegraficzna w Londynie uczyniła próby odtworzenia koncertów w Kalifornii i New Jorku — słuchaczom londyńskim. Mimo to, że pierwsze próby nie udały się, wyniki dalszych prób były skuteczne: W pewnym momencie słychać było program muzyczny z Los Angelos. Później słyszano także orkiestrę z New Jorku. Fachowcy twierdzą, że było to najwyraźniejsze odtworzenie muzyki zapomocą radio, jakie dotąd osiągnięto.

WIELKI SŁOWNIK OXFORDSKI JĘZYKA ANGIELSKIEGO. Z Londynu donoszą: Wielki słownik oxfordski, określony przez lorda Courzona jako najwybitniejsze dzieło świata ma być wkrótce utworzone. Redakcyę tego słownika rozpoczął w roku 1879 sir James Murrays. Dotąd wydane tomy zawierają 400.000 słów. Obecnie pracuje się nad ostatnim tomem, który będzie obejmował cztery ostatnie litery alfabetu. Ogólna suma słów w całym słowniku będzie wynosiła 425.000.

ZBIÓR LORNETEK TEATRALNYCH. Znany jako namiętny bibliofil, zmarły niedawno wydawca dziennika paryskiego „Gaulois" Artur Mejer pozostawił oryginalny zbiór lornetek teatralnych. Na zbiór ten obejmujący 800 sztuk składają się lornetki, z których każda posiada bądźto własną historyę, gdyż należała do wybitnej w dziejach świata osobistości, bądź też odznacza się kosztownością i wykonaniem artystycznem.

BADANIE ZDROWIA NOWOŻEŃCÓW ZAPROWADZONO W TURCYI. W Turcyi wprowadzono nowe prawo, które wymaga, żeby wszyscy tureccy poddani, tak mężczyźni jak i kobiety, gdy chcą zawrzeć małżeństwo, stawili się przed wójtem swojej wsi. Ten odciska im pieczęć na ramieniu ażeby ich osobistość ustalić i posyła ich do doktora, który bada zdrowie kandydatów. Opinia doktora musi być następnie przesłana władzom, które wydają specyalne pozwolenie, bez którego nie może się odbyć ślub.

dzie art. 1-go i 2-go ustawy z d. 11 stycznia b. r. o naprawie skarbu państwa i reformie walutowej, termin zniesienia urzędu nadzwyczajnego komisarza oszczędnościowego w przyszłości nie jest przewidziany, rada ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej, uzależniający prawnie ustalenie tego terminu od odpowiedniego rozporządzenia prezesa rady ministrów.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Nie zwlekać!

Szybkie i sprężyste załatwienie subskrybcyi akcyi Banku Polskiego jest czemś więcej, aniżeli zawarciem interesu pieniężnego, lub korzystną lokatą części swego majątku.

Zmobilizowanie w kraju w krótkim czasie stu milionów złotych jest przedewszystkiem dowodem najoczywistszym dojrzałości społeczeństwa i zrozumienia, że tą najistotniejszą i najpoważniejszą dla obrotu pieniężnego kraju instytucyę stworzyć należy o własnych siłach i szybko.

Oglądać się na innych i ociągać się nie wolno. Patrzy na nas zagranica, patrzy na nas kapitał tchórzliwy i płochliwy, którego zaufanie stracić łatwo, zdobyć bardzo trudno.

Szybkie dokonanie subskrybcyi nawet na rynku wewnętrznym dobre wywoła wrażenie, przywróci zaufanie do własnych sił, wykaże wzrost zdrowego poczucia ekonomicznego odrodzenia Polski, stwierdzi zwrot ku lepszemu, wzmocni przeświadczenie, że cały kraj pragnie nie uczuciem, lecz czynem naprawy stosunków gospodarczych.

Komitet Organizacyjny Banku Polskiego zapowiedział zamknięcie subskrybcyi bez względu na ilość subskrybowanych akcyi najpóźniej na 31 marca br. Dwa miesiące czasu najzupełniej powinny wystarczyć do przeprowadzenia subskrybcyi.

Po zamknięciu subskrybcyi należy jeszcze załatwić cały szereg bardzo ważnych czynności zanim się uruchomi Bank Polski. Czynności te opierać się będą częściowo na wykazach subskrybentów, na stwierdzeniu wpłat itd. Im później wpłyną subskrybcye tem później zakończą się prace przygotowawcze do uruchomienia Banku Polskiego i wprowadzenia nowej waluty.

Interes Państwa zarówno jak i dobro osobiste obywateli Państwa wymagają przyśpieszenia subskrybcyi Banku Polskiego, zwłoka w składaniu zapisów byłaby tem mniej uzasadniona. Ludzi, których stać na zakupno jednej akcyi za cenę mniej więcej 180 milionów marek polskich mamy kilka milionów, a potrzeba nam przecież tylko jednego miliona akcyi! Dzieło ufundowania Banku Polskiego siłami własnemi nieprzekracza zatem bynajmniej sił gospodarczych obywateli Państwa Polskiego — byle się nie oglądać na innych, nie czekać, nie zwlekać!

Wymiar podatku majątkowego.

W jednym z najbliższych numerów „Dziennika Ustaw" Rzplitej Polskiej zostanie ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu wydane w porozumieniu z ministrem spraw wewn., zawierające przepisy o organach wymiarowych w sprawie podatku majątkowego.

W ciągu dni 14 po ogłoszeniu rozporządzenia tego, wszystkie znajdujące się w okręgu każdej Izby Skarbowej Sejmiki powiatowe (rady powiatowe), związki i zrzeszenia płatników oraz instytucye uprawnione w myśl ustawy o podatku majątkowym do wyboru kandydatów na członków komisyi szacunkowych, winni przedstawić listy kandydatów dyrektorowi właściwej Izby Skarbowej Lista kandydatów dla każdego okręgu władzy podatkowej I-ej instancyi może obejmować najwyżej 24 osoby, jako kandydatów na członków komisyi i tyleż osób, jako kandydatów na zastępców członków. Organizacye, których działalność obejmuje cały obszar Rzplitej lub kilka województw a które nie mają oddziałów w poszczególnych okręgach władz podatkowych I-ej instancyi mają prawo przedstawiania list kandydatów dyrektorom wszystkich Izb Skarbowych względnie tych Izb, na których okręg rozciąga się ich działalność. Imieniem grup płatników, o których mowa w części przedostatniej art. 13 ustawy miejscowe reprezentacye samorządowe winny przedstawić w powyższym terminie listę obejmującą dwóch kandydatów na członków i tyluż na zastępców. W wypadkach, w których wspomniane wyżej organy (związki i zrzeszenia płatników, reprezentacye sa morządne) nie przedstawią list kandydatów w wyznaczonym terminie 14-dniowym, brakujących kandydatów na polecenie dyrektora Izby Skarbowej przedstawi naczelnik miejscowej władzy podatkowej I-ej instancyi (Urzędu Skarbowego. Inspektoratu Skarbowego).

Cofnięcie bezsensownego zarządzenia

Ministeryum Ośw. Publ. w porozumieniu z Ministeryum Skarbu wydało niedawno zarządzenie w sprawie zakupów zagranicznych w wyższych uczelniach.

Zarządzenie to polegało na tem, iż wyższe uczelnie miały złożyć wykazy preparatów, instrumentów, książek oraz innej pomocy naukowej, które niezbędne im będą w ciągu całego roku.

Można sobie wyobrazić zamęt, jaki niedorzeczne zarządzenie wywołało w wyższych uczelniach. Według zarządzenia tego profesorowie powinni byli z góry przewidzieć nietylko jakie nowe książki ukażą się zagranicą w danej dziedzinie nauki, ale także i to, który instrument i który aparat zepsuje się lub sllucze w ciągu roku.

Bezsensownem zarządzeniem tem zainteresowała się niedawno komisya oświatowa Senatu i wskutek interwencyi senatora, rektora St. Kalinowskiego, Min. Skarbu wysłało w dn. 3 bm. następujące pismo do Ministeryum Ośw. Publicznego.

„Uwzględniając opinię wyrażoną na posiedzeniu komisyi oświaty i kultury Senatu w dn. 13 lutego 1924 r. w sprawie ograniczeń wyższych uczelni państwowych co do zakupów zagranicznych. Min. Skarbu wyraża zgodę na cofnięcie zarządzenia swego z dn. 14 stycznia 1924 L. 68]DB.]4 z tem jednak zastrzeżeniem, iż zagranicą będą czynione zakupy tylko tych przedmiotów, których nie można nabyć bezpośrednio na rynku wewnętrznym i których wytwórnie krajowe nie wyrabiają, przyczem przy dokonywaniu zagranicznych zakupów będą o ile to możliwe, omijani pośrednicy, powiększający znacznie koszty nabywanych przedmiotów".

Zniesienie urzędu komisarza oszczędnościowego.

Ponieważ w rozporządzeniu prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 stycznia br., wydanem na zasa-

FINANSE

PREMIOWA POŻYCZKA DOLAROWA. Państwowe zakłady graficzne ukończyły już druk obligacyi nowowypuszczonej dolarowej pożyczki premiowej i dostarczyły je do placówek sprzedaży Oddziałów PKKP oraz do poważniejszych banków. Pożyczka wypuszczona zostaje w milionie odcinków po 5 dolarów każdy. Oprócz 5 proc. w stosunku rocznym, nabywcy obligacyi pożyczki dolarowej mają szanse wygrania 388 premii na ogólną sumę 400,000 dolarów, które wylosowane będą co kwartał, poczynając od dnia 1 kwietnia. Pożyczka ma na celu zapewnienie posiadaczom dolarów i innych walut wysoko-cennych należytego oprocentowania, znajdujące się bowiem obecnie w prywatnem posiadaniu waluty obce nie przynoszą żadnej korzyści ani ich posiadaczom, ani skarbowi państwa. Obligacye pożyczki dolarowej oczywiście sprzedawane będą tylko za dolary i inne waluty i znaki wysokocenne, dolarami będzie również pożyczka wykupiona przez Skarb Państwa w dniu 1-go marca 1926 r, Przed tym terminem skup obligacyi dokonywany będzie na żądanie posiadaczy przez PKKP za marki polskie według ceny emisyjnej, obowiązującej na dany dzień, a ogłaszanej w „Monitorze".

6% ZŁOTE BONY SKARBOWE. Na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów zapadła uchwała przedłożenia p. Prezydentowi Rzplitej projektu rozporządzenia, upoważniającego ministra skarbu do powiększenia emisyi II-ej 6% Złotych Bonów Skarbowych do łącznej kwoty 45,000.000 złotych. Zwiększenie emisyi złotych bonów skarbowych niezbędne jest ze względu na wykupienie dotyczasowej emisyi i dalsze zapotrzebowanie bonów, które poszukiwane są jako niezwykle korzystna, krótkoterminowa lokata kapitału.

KREDYTY PKO DLA DROBNEGO PRZEMYSŁU I RZEMIOSŁ. Pocztowa Kasa Oszczędności udziela kredytów dla drobnego przemysłu i rzemiosł bez ograniczenia w miarę wniosków ze strony powołanych do tego czynników oraz po stwierdzeniu istotnej potrzeby. W związku z tym, należy zaznaczyć, że obecny współczynnik stosowany przy szacowaniu nieruchomości i ruchomości w sprawie kredytów wynosi dla nieruchomości 1 marka przedwojenna 75,000, zaś dla ruchomości 1 marka przedwojenna 225,000.

HANDEL

PRZEWLEKANIE PERTRAKTACYI W SPRAWIE ZNIŻENIA CENY WĘGLA. Prowadzone od dłuższego czasu pertraktacye rządu z przemysłowcami węglowymi na G. Śląsku, w sprawie obniżenia ceny węgla, co pewien czas przerywane i wznawiane dotychczas jeszcze nie zostały zakończone. W związku z tem wyjechali z Warszawy przedstawiciele rządu, jako delegat Min. Przemysłu i Handlu naczelnik wydziału p. Cybulski i delegat Min. pracy i O. S. gener. inspektor pracy p. Klott do Katowic dla przeprowadzenia pertraktacyi na miejscu z przemysłowcami, którzy ustawicznie zmieniają swoje warunki oraz robotnikami dotychczas niezdecydowanymi co do określenia terminu pracy.

WYSTAWA W LA PLATA. W miesiącu październiku br. odbędzie się w La Plata druga międzynarodowa wystawa wzorów, zorganizowana przez rząd prowincyi Buenos Aires. Przygotowawcze prace organizacyjne są już w toku i pożądanem jest, aby nie zbrakło tam i polskich wystawców.

Wskutek słabego rozwoju przemysłu miejscowego dla importu do Argentyny wchodzą w rachubę bardzo liczne towary, a mianowicie: wyroby bawełniane, lniane i jutowe, wyroby skórzane (i galanterya), skóry lakierowane, skóry futrzane (z Rosyi), galanterya włókiennicza, papierowa, metalowa, wyroby żelazne, stal, artykuły konstrukcyjne, maszyny (mają być zwolnione od cła), wy-

roby elektrotechniczne, chemiczne, kosmetyczne i perfumerya, cement (polski był dostarczany przez Anglików), wyroby drzwne, meble, zabawki, szkło naczynia emaliowane, a nawet (na razie) nafta i jej produkty.

Wobec olbrzymiej przyszłości tego kraju pożądanem jest zainteresowanie nim naszych kupców i przemysłowców.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 12 marca.

Tendencya dla akcyj nadal słaba, kursa zniżkowe. Po giełdzie robiono Jaworzno drobne 118.000 25 sztuk 110.000, 100 sztuk 100.000, Gazy wschodnie 88.000, Gazy zachodnie 36.000, Nitrat 1200, Len 5200—5250, Węglówki 130—135, Lokomotywy 2700—2600, Nobel 7000—6850.

Waluty w obrotach bankowych: N. Jork 9.420, Zurych 1.624—1.625—1.628, Wiedeń 134—133.80, Praga 272½, Medyolan 400, Bruksela 315.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	12 III.	11 III.
Polski Bank Przem. I-VIII	2175—2225	2225—2275
Bank Hipoteczny	2800—2900	—
Bank Małopolski	—	2700
Ziemski Bank Kredyt.	760—775	825—875
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	550
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	24000	24700-24750
Polskie Tow. handl.	1675—1700	1700—1750
Handl. Sp. akc. „Impex"	100—105	100—110
„Pharma" Mag. Jawornicki	2550—2600	2650
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	450—500
„Polski Glob"	600—650	650
C. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	420—450	450—475
Warsz.Tow.Trans.i Żeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	48500-40000	49250-50000
H.Cegielski, Poznań	2700—2750	2850—2900
Parowozy I-III.	1875—1925	2000—2050
„Automotor" fabr.samoch.	—	—
„Siemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
Jędrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	3025—3075	3150—3175
Zakłady amunic. „Pocisk"	6150	6250—6350
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka" fabryka cementu	72500	72750-73000
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	24500-24900	25000-26000
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	11200-11350	11650-11750
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	2200—2300	2300—2325
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	2025—2150	2275—2325
„Oikos" T. A.	19500	19500-19750
„Strug" Przem. drzewny I.	6500—6600	6750
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	—	680
Syndykat koszyk. Kraków	950	850—925
Fabr. przet. tł. w Trzebini	16600	16625-16750
„Azot" I—IV.	2125—2150	2250—2300
„Agrochemia"	—	—
„Kraków" Zj. fab. prz. wysk.	8250—8275	8300—8400
Fabr. cukru w Chodorowie	23300-23650	23500-24000
Cukrownia Chybie I.	51000-51750	50600-52000
A. Piasecki	3050—3100	3000—3050
Fabr. porcel. w Ćmielowie	3850—3900	3925—4100
Elektr. w Sierszy I-IV	1500—1525	1500—1650
A. W. Niemojewski	2700—2800	2750—2825
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	700

GIEŁDY KRAJOWE

Giełda warszawska z dnia 12 b. m. (PAT) Dolary Stanów Zjedn. tranz. 9,350.000—9,300.000, frank złoty w kupnie 1,804.000, bony złote 1,350.000—1,400.000, pożyczka złota 15000—15050—15000 milionówka 1000—800, pożyczka dolarowa 5600—5640.

Czeki Belgia tranz. 325000 Berlin tranz. ———, Gdańsk tranz. ———, Holandya tranz. 3475—3450, Londyn tranz. 40,250.000—39,900.000, Nowy Jork tranz. 9,350.000, Paryż tranz. 385000—370000, Praga tranz. 268750—264000, Szwajcarya tranzakcya 1617500—1606000, Wiedeń tranz. ———, Włochy tranz. 395000.

Warszawa 12 b. m. (PAT.) **Giełda. Akcye** Podane cyfry rozumieją się w tysiącach Mp. Bank Małopolski, Kraków ——, Bank Przemysłowy Lwów 2200—2250—2200, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 24000—23000, Puls 1800—1850—1800, Wildt 900—850—900, Cukier Warszawa 19250—18500—19250, Cegielski 2750—2825—2725, Ursus 6400—5500—5500, Parowozy 1800—2100—2025, Zawiercie ———, Żegluga ———, Polska nafta 2150—2225, Siła i Światło 2675—2725—2800, Ćmielów ———, Starachowice 17800—17450—17500, Pocisk 6150—6400—6000, Zieleniewski 50000—48000—50000, Żyrardów 1570000—1595000—1580000, Chodorów 24000—25750, Trzebinia ———.

Lwów, 12. 3 PAT. Giełda zbożowa. Zupełny zastój w transakcyach giełdowych i pozagiełdowych. Na ogół silna podaż a w szczególności w życie. Maeł zainteresowanie z powodu braku gotówki. Tendencya utrzymana. Usposobienie bez ochoty.

Nowy rząd grecki obwoła republikę bez plebiscytu.

Wiedeń, 12. 3 PAT. Neue Fr. Presse donosi z Aten. Gabinet Papanastasiu ukonstytuował się tej nocy definitywnie. Nowy rząd zamierza proklamować republikę uchwałą parlamentu bez przeprowadzania plebiscytu. Papanastasiu jest zdecydowany rozwiązać parlament, gdyby tenże wzbraniał się proklamować republikę. Upoważnienie do rozwiązania parlamentu na taki wypadek zostało już udzielone przez regenta. Były prezydent ministrów Kafandaris otrzymał ponownie z Londynu depesze ostrzegające go stanowczo przed zamachem stanu i żądające plebiscytu, ponieważ w przeciwnym razie Anglia odmówi pożyczki na rzecz uchodźców greckich.

Bomba przed gmachem poselstwa angielskiego w Atenach.

Londyn. 12. 3 PAT. Reuter donosi z Aten, że przed gmachem poselstwa angielskiego eksplodowała bomba.

Ratyfikacya traktatu z St. Germain w komisyi spraw zagranicznych.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi spraw zagranicznych posłanka Sokolnicka wygłosiła referat w sprawie wydalania robotników polskich z Niemiec. Dyskusyę odłożono do czasu złożenia oświadczenia ze strony rządu. Następnie poseł Dębski wygłosił referat wyczerpujący w sprawie ratyfikacyi traktatu z St. Germain. Po dyskusyi komisya uchwaliła ratyfikacyę tego traktatu wszystkimi głosami przeciw głosom PPS.

Senacka komisya budżetowa.

Warszawa. PAT. Senacka komisya skarbowa budżetowa rozpatrywała budżet ministerstwa spraw zagranicznych. Referent senator Buzek omawiał sprawę placówek konsularnych, podnosząc, że w Rosyi mamy ich za mało. Senator Nowicki postawił wniosek, aby zredukowane placówki w St. Louis i Kanadzie przywrócić, a w Chicago placówkę istniejącą znacznie rozszerzyć. Senator Ringel wskazał ze względu na wzmocniony eksport Polski na wschód, na konieczność stworzenia placówek konsularnych w Egipcie i Syryi.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

Wiedeń 12 bm. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 26450 Zagrzeb i Belgrad 872 Berlin 15.50 (za bilion) Bruksela 2344, Budapeszt 090, Bukareszt 361, Chrystania 9430, Kopenhaga 11130, Londyn 304.800, Madryt 8560, Medyolan 3004, Nowy Jork 70935, Paryż 2842, Praga 2053, Sofia 788 Sztokholm 18370 Warszawa ——— (za 10 000) Zurych 12245, Dolary 70860, Belgijskie 2810, duńskie 11000, marka niemiecka 14.70, angielskie 303.000, francuskie 2085, holenderskie 26100, włoskie 3000, jugosłowiańskie 869, norweskie 9310, polskie 74—84, rumuńskie 353, szwedzkie 18160, szwajcarskie 12180, hiszpańskie 8440, czeskie 2037, węgierskie 085.

AKCYE POLSKIE

Silesia 65.000, gal. Karpaty 420.000, Kompas 29.000, Lumen 65.000, bank hipot. 23200, Mraznica 162.000—170.000, Bank dyskontowy 220.000, Apollo 880.000, Fanto 2,980.000, Galicya 3,620.000, Siersza 180.000 Goleszów 2,100.000, portland cement 1,202.000, Nafta ska akc. 481.000, TPG 72.000.

Końcowe kursa dewiz w Berlinie z 12 bm. (PAT) cyfry w markach złotych Amsterdam 156.11 Buenos Aires 14.25 Bruksela 14.36, Chrystiania 56.56 Kopenhaga 64.84 Sztokholm 110.22 Helsingfors 10.57 Włochy 17.46 Londyn 180.05 Nowy York 419 Paryż 16.68 Szwajcarya 72.62 Hiszpania 51.67 Japonia 18.55 Belgrad 5.58 Rio de Janeiro 459 Wiedeń 6.08 Praga 12.21 Budapeszt 5.78 Sofia 3.17.

Zurych, 12. 3 PAT. Zamknięcie giełdy. Holandya 215 i pół, N. Jork 580, Londyn 24.89, Paryż 22.90, Medyolan 24.30, Praga 16.74, Budapeszt 000.87, Belgrad 7.40, Bukareszt 305 Sofia 415, Wiedeń 000081 i pięć ósmych.

Zurych 12. 3 PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie przekaz na Warszawę 0000050—0000075, przekaz na Berlin 00127 i pół do 00130 za 1 bilion.

Londyn, 12. 3 PAT. Zamknięcie giełdy. Radio. N. Jork 430.50, Francya 10375, Belgia 120.75, Włochy 101.87, Szwajcarya 2490, Hiszpania 3422 i pół Portugalia 11.68, Holandya 1153 i pół, Dania 27.80, Norwegia 3197 i pół, Szwecya 16.35 i pół, Helsingfors 17125, Niemcy 19250, Austrya 304.500, Praga 14825.

Paryż, 12. 3 PAT. Zamknięcie giełdy. Radio. Londyn 105, N. Jork 24.78, Belgia 85.30, Hiszpania 306, Włochy 104.50, Szwajcarya 430 Holandya 927.50, Szwecya 655, Praga 72.40, Rumunia 13.50, Węgry 36.

Projekt ustawy o organizacyi najwyższych władz wojskowych.

Warszawa. 12 3. PAT. Rada ministrów na posiedzeniu 10 bm. w konsekwencyi przyjęcia projektu ustawy o najwyższych władzach wojskowych w czasie pokoju, uchwaliła następujące brzmienie odnośnej części statutu organizacyjnego min. spraw wojskowych. Szef sztabu generalnego kieruje pracami sztabu generalnego i jest stałym zastępcą ministra spraw wojskowych w sprawach związanych z dowodzeniem armii w czasie pokoju, w ramach ustalonych przez ministra spraw wojsk. Szef administracyi armii zastępuje w zasadzie ministra spraw wojsk. wobec Sejmu i w rządzie. O pośredniej zależności szefów departamentów oraz kierownika marynarki wojennej decyduje minister.

Ujednostajnienie karalności przestępstw skarbowych.

Sin Warszawa. (Telefonem). Rada ministrów przyjęła na ostatniem posiedzeniu wniosek w sprawie karalności przestępstw skarbowych i ujednostajniła odnośne postępowanie sądowo-administracyjne na terenie całego państwa. Winny przestępstw skarbowych w myśl projektu może w razie niezdolności zapłaty nałożonej grzywny ponieść odpowiedni areszt.

Sprawy przestępstw skarbowych będą sądzone przez osobne sądy skarbowe przy sądach okręgowych.

Komisya ministeryalna w Banku krajowym w Krakowie.

Sin Warszawa. (Telefonem). Jak nas informują z ministerstwa skarbu komisya ministeryalna w Banku Krajowym w Krakowie, która badała księgowość tej instytucyi od przeszło tygodnia, w związku ze stwierdzonymi faktami nadużyć filii Banku w Katowicach, stwierdziła, że księgi instytucyi w Krakowie są prowadzone starannie, bez zarzutu.

Trwała stabilizacya marki polskiej.

Sin Warszawa. (Telefonem). W ostatnich dniach wzmógł się popyt na waluty obce, w związku z zapotrzebowaniem walut dla subskrypcyi akcyi Banku Polskiego i zakupna obligacyi kolejowych. Mimo to jednak nie nastąpiła zwyżka walut, przyczem trzeba uwzględnić akcyę Banku Rzeszy, który ostatnio działa na zniżkę marki polskiej i franka francuskiego, a z Polski wywozi się do Niemiec dolary i funty angielskie drogą przez Katowice.

Z komisyi dla zbadania zajść listopadowych

Sin Warszawa. (Telefonem). Wczoraj obradowała komisya dla zbadania wypadków listopadowych w Krakowie, Tarnowie i Borysławiu i zapoznała się z tajnymi materyałami, dotyczącemi tej sprawy, ministerstwa spraw wewnętrznych, wojskowych i sprawiedliwości. Dyskusyę uznano za częściowo poufną. Wyjazd komisyi do Borysławia ustalono na dzień 26 bm.

Manewry floty angielskiej.

Londyn. PAT. Manewry eskadry śródziemnomorskiej i atlantyckiej rozpoczęły się koło wysp Balearskich W manewrach tych biorą udział wszystkie prawie jednostki bojowe brytyjskiej eskadry Times zauważa w tej sprawie, że do wyboru okolicy manewrów nie należy przypisywać żadnego znaczenia z punktu widzenia międzynarodowej polityki.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7